

מרכז אלו"ט
למשפחה

ALUT
The Israeli
Society
for Children
and Adults
with Autism

אלו"ט
אגודה
לאומית
לילדים
ובוגרים
עם אוטיזם

אוקטובר 2017

מידע חדש בתחום האוטיזם גיליון 82

שלום לכולם,

חקר האוטיזם מתפרש על מגוון רחב של נושאים, ובגיליון זה נסקור כמה מחקרים מתחומים שונים שהתפרסמו בחודשים האחרונים.

מדענים מאטלנטה השתמשו בצידוד למעקב אחרי תנועות עיניים, כדי לבדוק האם הכיוון ומיקוד המבט בהתבוננות בסיטואציות חברתיות מושפעים מהגנטיקה והאם הם שונים בקרב ילדים עם אוטיזם.

מחקר נוסף מארה"ב בדק את ההנחה המקובלת שהתפרצויות הזעם שיש לילדים עם אוטיזם נובעות מהקושי שלהם לבטא את רצונותיהם וצרכיהם במילים.

בהולנד, בקשו חוקרים לבחון את נושא המיניות של מתבגרים ובוגרים עם אוטיזם באמצעות שאלות על זהות מגדרית, נטייה מינית וקשרים רומנטיים.

במחקר שמטרתו לאתר את החוזקות והחולשות של זוגות המגדלים ילד עם אוטיזם בהשוואה להורים לילדים באוכלוסייה הכללית, נמצא בין היתר כי אימהות ואבות לילדים עם ASD בילו יחד בכל יום בממוצע 21 דקות פחות מאשר זוגות הורים אחרים.

בנוסף, שני ספרים חדשים בעברית.

קריאה מהנה,

מיכל שמול

מידענית מרכזי אלו"ט למשפחה

Infant Viewing of Social scenes is Under Genetic Control and is Atypical in Autism

Constantino JN, et.al.

[Nature](#)

Vol. 343, July 2017

התבוננות ילדים במצבים חברתיים היא תורשתית ומשתנה באוטיזם

זמן רב לפני שתינוקות מושיטים יד, זוחלים או הולכים, הם חוקרים את העולם באמצעות התבוננות: הם מתבוננים כדי ללמוד וכדי להיות מעורבים, הם מעניקים תשומת לב לגירויים חברתיים, כמו פרצופים או תנועות גופניות. יכולת זו של החוויה החברתית-ויזואלית מעצבת את ההתפתחות האופיינית של ילדים אך היא שונה אצל ילדים עם אוטיזם. צוות מחקר מאטלנטה הראה במחקר זה כי תשומת הלב, כיוון ומיקוד תנועות עיניים בעת צפייה בסצנות חברתיות הם אינדיבידואליים ומושפעים במידה רבה מגורמים גנטיים.

החוקרים ערכו ניסויי שעקב אחר תנועת העיניים בקבוצה של 250 ילדים בגילאי 18 עד 24 חודשים, שכללה 82 תאומים זהים (41 זוגות), 84 תאומים לא זהים (42 זוגות) ו-84 ילדים לא-אחים (42 זוגות אקראיים). ובנוסף קבוצה של 88 ילדים שאובחנו עם אוטיזם.

כל אחד מן הילדים צפה בסרטונים שהציגו שחקנית המדברת ישירות לצופה או סצנות של אינטראקציות בין ילדים בתוך מעונות יום. הילדים שצפו בסרטונים יכלו להתבונן על העיניים, על הפה, על הגוף או על האובייקטים המופיעים על המסך. תוכנות מיוחדות עקבו אחר התדירות בה הילדים הסתכלו על החלקים השונים בתמונה, וגם על העיתוי והכיוון של תנועות העין.

צוות המחקר מצא שלתאומים זהים היה דפוס התבוננות מתואם והם נטו להפנות את מבטם באותו הזמן ולאותו הכיוון. בנוסף, הם נטו להסתכל על העיניים או על הפה של הדמות בסרטון באותו התזמון. באמצעות מדידה סטטיסטית שבדקה עד כמה התנהגות הילדים בקבוצה דומה אחת לשנייה, החוקרים מצאו שהרמה בה תאום זהה אחד התבונן על העיניים של הדמויות על המסך תאמה ב-91% אחוז מהזמן לאחיו התאום הזהה. בקרב תאומים לא זהים, ההתאמה ירדה ל-35%. עבור ילדים ללא קשר משפחתי, בני אותו גיל ומין, ההתאמה עמדה על 16% בלבד. וכאשר ילדים אלו חולקו לזוגות באופן אקראי לחלוטין, לא נמצאה כל התאמה בעיתוי ובמשך הזמן בו הם מתבוננים בעיניהם של הדמויות.

באמצעות השוואה בין הקבוצות השונות - זוגות תאומים זהים שחולקים את אותם הגנים, תאומים לא זהים וילדים שזווגו באופן אקראי - המחקר הראה כי התנהגויות חזותיות חברתיות נמצאות תחת שליטה גנטית.

על מנת לבחון את הנושא לעומק החוקרים בדקו גם ילדים עם אוטיזם ומצאו כי בהשוואה לילדים בהתפתחות רגילה, ילדים עם אוטיזם השקיעו פחות זמן בהתבוננות בפנים ויותר זמן בהתבוננות בחפצים. הבדל זה היה בולט במיוחד בסרטונים שהציגו גן ילדים, בהם הופיעו חפצים רבים לעומת הסרטונים בהן נראו דמויות אימהיות מדברות אל המצלמה. ילדים עם אוטיזם הסתכלו על פנים של ילדים חצי מהזמן בהשוואה למשתתפים האחרים, והסתכלו על חפצים משך זמן כפול.

ההבדל היה עקבי, כך שניתן היה לזהות ילדים עם אוטיזם באמצעות תוצאות מעקב העיניים. ממצאים אלו מחזקים מחקרים קודמים שמצאו קשר בין מידת התבוננות תינוקות בעיניים ובין

סיכון מוגבר לאבחון של אוטיזם, כלומר מעקב עיניים יכול להיות סימן התנהגותי מוקדם לאוטיזם.

כיוון שהמחקר מראה כי ההתנהגות החברתית השונה אצל ילדים עם אוטיזם מושפעת מאוד מגנטיקה, הדבר יכול לסייע למדענים להתביית על גנים ספציפיים בכדי להבין טוב יותר את האוטיזם. במחקר עתידי ניתן יהיה לבחון אילו גנים מעורבים בקשר עין חברתי וכיצד הגנים האלה פועלים ומעצבים את המעורבות החברתית של הילד, או כיצד המסלול שלהם משתבש בהפרעות נוירו-התפתחותיות כגון אוטיזם.

מחקר

Tantrums are Not Associated with Speech or Language Deficits in Preschool Children with Autism

Susan D. Mayes, Robin Lockridge & Cheryl D. Tierney

[Journal of Developmental and Physical Disabilities](#)

Published online: April 4 2017

התקפי זעם אינם קשורים לקשיים בדיבור ובשפה

ילדים עם אוטיזם חווים יותר התקפי זעם (טנטרומים) בהשוואה לילדים ללא אוטיזם. נהוג לייחס את ההתפרצויות התכופות לקשיים בדיבור ובשפה המאפיינים את האוטיזם. כלומר ההנחה היא, שהקושי של הילדים לבטא את הצרכים ואת הרצונות שלהם הוא הכוח המניע להתפרצויות זעם. מטרת המחקר היתה לקבוע אם קשיים בשפה ובדיבור הם הגורם עיקרי להתפרצויות זעם בקרב ילדים עם אוטיזם בגיל הגן. במילים אחרות, האם לילדים שיודעים מה הם רוצים לומר אבל אין להם מילים לבטא זאת יש יותר התפרצויות זעם מאשר לילדים שיש להם דיבור נאות?

על מנת לבחון האם קיימת קורלציה, החוקרים בדקו את היחסים בין שפה ובין התפרצויות זעם בקרב 240 ילדים עם אוטיזם בגילאי שנה עד שש מפנסילבניה בארה"ב. כל הילדים עברו הערכה דיאגנוסטית מקיפה שכללה גם בחינה של יכולות שפה ודיבור. במקביל, אימהות המשתתפים דרגו את התנהגות ילדיהם במהלך חודשיים.

לפי ממצאי המחקר, שפה אקספרסיבית פגומה או דיבור לקוי לא היו קשורים לדיווחי האמהות באשר לתדירות התקפי זעם בקרב ילדים עם אוטיזם בגיל הגן. רק 3% מהתקפי הזעם נגרמו בגלל חוסר היכולות לתקשר עם אחרים או בגלל חוסר היכולת להיות מובנים על ידי אחרים. ילדים שמבחינת הגיל המנטלי היו בעלי יכולת לתקשורת מילולית, אך בפועל הם לא דיברו - לא חוו יותר התקפי זעם בהשוואה לילדים בעלי יכולות דיבור. ילדים שדיברו באופן ברור ויכלו לתקשר, חוו התקפי זעם במידה זהה למשתתפים האחרים במחקר. למעשה, לילדים עם שפה אקספרסיבית תואמת את גיל שנתיים ומעלה היו יותר התקפי זעם מאשר ילדים שמימונויות הדיבור שלהם היו נמוכות יותר.

התפרצויות זעם שכוחות באוטיזם, אך מחקר זה מראה שהן מתרחשות באופן בלתי תלוי ביכולת הבעה או השפה. המחקר אינו עונה על השאלה מה גורם להתקפי זעם של ילדים עם אוטיזם,

אולם החוקרים ממליצים לשנות את הדגש מטיפול ושיפור הדיבור לטיפול וליישום אסטרטגיות התנהגותיות להפחתת התקפי זעם.

לקבלת המחקר המלא באנגלית ניתן לפנות למייל b_lauren@alut.org.il

מחקר

Sexual Orientation, Gender Identity, and Romantic Relationships in Adolescents and Adults with Autism Spectrum Disorder

Dewinter J. De Graaf H & Begeer S.

[Journal of Autism and Developmental Disorders](#)

[Volume 47](#), Issue 9. September 2017, -pp 2927–2934.

נטייה מינית, זהות מגדרית ויחסים רומנטיים בקרב מתבגרים ובוגרים עם אוטיזם

עפ"י תפישות העבר נהגו להתייחס אל מתבגרים ובוגרים עם אוטיזם כאל א-מיניים, או אל כאלו שהמיניות היא נושא בעייתי עבורם. לאחרונה, מתרבות הראיות בספרות האקדמית לתפישת המיניות כחלק נורמטיבי מתהליך ההתבגרות והתפקוד של בוגרים עם אוטיזם. עם זאת, מחקרים מצביעים על הבדלים הקשורים להתפתחות מינית אצל אנשים מסוימים עם אוטיזם בהשוואה לאנשים בהתפתחות רגילה.

במחקר הנוכחי, בקשו החוקרים לבדוק נושאים של נטייה מינית, זהות מינית ומערכות יחסים בקרב מתבגרים ובוגרים עם אוטיזם בהשוואה לאוכלוסייה הכללית. במחקר השתתפו 675 בני נוער ובוגרים עם אוטיזם הרשומים במרשם האוטיזם ההולנדי, והם ענו על שאלות הנוגעות למיניות, כחלק מסקר נרחב יותר. בקבוצה קיים מספר כמעט זהה של נשים וגברים, יחס מספרי שונה מהיחס באוכלוסיית ASD הכללית, כיוון שאוטיזם שכיח יותר בקרב גברים.

המשתתפים ענו באמצעות שאלון מקוון על תשע שאלות שנועדו לבדוק את המין הביולוגי שלהם, את הזהות המגדרית, כלומר את תחושת ההשתייכות שלהם לאחת מקטגוריות המגדר (גברים או נשים), את הנטייה המינית, כלומר האם הם חשים משיכה מינית לגברים או לנשים, ואת הסטטוס של מערכת היחסים: האם יש להם בן/בת זוג, משך הקשר, האם המגורים משותפים והאם לבן/בת הזוג יש אוטיזם או חשד לאוטיזם.

השאלות נלקחו מתוך מחקר כללי לבריאות מינית שנערך בהולנד בשנת 2011 בקרב 8,064 משתתפים, כך שניתן היה לערוך השוואה בין התשובות של המשתתפים עם האוטיזם ובין קבוצת ביקורת מהאוכלוסייה הכללית.

לפי ממצאי המחקר, רוב האנשים - עם או בלי אוטיזם - חשים זהות עם המין הביולוגי שלהם, נמשכים למישהו מהמין השני והיו במערכת יחסים רומנטית הטרסקסואלית. עם זאת, מתבגרים ובוגרים עם ASD דיווחו על משיכה לא הטרסקסואלית לעתים קרובות יותר מאשר בני גילם באוכלוסייה הכללית. בהשוואה לקבוצות האחרות, יותר נשים עם אוטיזם דיווחו על משיכה

לבנות מינן ולא זיהו את עצמן באופן בלעדי כנשים. מספר ניכר של גברים ונשים עם אוטיזם במחקר זה תיארו משיכה מינית לא לגברים ולא לנשים, נתון שיכול לשקף תחושות של ספקות, של מודעות מוגבלת לגבי נטייה מינית, או של היעדר משיכה מינית.

כמחצית מהמשתתפים עם אוטיזם במחקר היו במערכת יחסים, ורוב האנשים עם אוטיזם שהיו במערכת יחסים התגוררו עם בני זוגם. אחד מכל עשרה גברים ושליש מן הנשים עם אוטיזם דיווחו על מערכת יחסים עם אדם עם אוטיזם (או עם חשד לאוטיזם).

ממצאי המחקר מראים כי אחוז גדול של מתבגרים ובוגרים עם אוטיזם הם בעלי ניסיון רגשי ורומנטי. עם זאת, בהשוואה לאוכלוסייה הכללית, קבוצה גדולה של אנשים עם אוטיזם נשאר בודדה וכמהה למערכת יחסים, לכן חשוב להעניק תשומת לב לחוויות ולצרכים של המתבגרים והבוגרים בתחום זה. בנוסף, יותר בוגרים עם אוטיזם ובייחוד נשים, מדווחים על משיכה חד-מינית ועל זהות מינית משתנה. קבוצה קטנה זו עשויה לעמוד בפני אתגרים נוספים כמו יציאה מהארון או חשש מהדרה. מטפלים ואנשי מקצוע צריכים להיות מודעים ופתוחים כלפי רגשות אלה ולהציע תמיכה פעילה בעת הצורך.

תוצאות המחקר מוסיפות לתפישה מגוונת ומציאותית יותר על המיניות ועל מערכות היחסים של אנשים עם ASD ומבליטה את הצורך לטפח תשומות מתאימות לחינוך ולתמיכה במיניות.

מחקר

Daily Couple Experiences and Parent Affect in Families of Children with Versus Without Autism

Sigan L. Hartley, Leann Smith DaWalt & Haley M. Schultz.

[Journal of Autism and Developmental Disorders](#)

[Volume 47, Issue 6](#), June 2017, pp 1645–1658

חוויות יומיומיות בזוגיות והשפעתן על הורות לילדים עם אוטיזם

מחקר שנערך באוניברסיטת ויסקונסין-מדיסון בחן את החוויות היומיומיות של הורים לילדים על הספקטרום האוטיסטי על מנת לספק תמונה מפורטת של החוזקות והחולשות של זוגות המגדלים ילד עם אוטיזם בהשוואה להורים לילדים ללא מוגבלויות.

במחקר השתתפו 174 זוגות לילדים עם אוטיזם ו 179 זוגות לילדים בהתפתחות רגילה. ההורים עברו ראיונות אישיים וכל אחד מבני הזוג התבקש למלא במהלך שבועיים שאלון מקוון על חוויות יומיומיות והשפעתן. השאלון כלל שאלות בתחום החוויות הזוגיות, כגון: כמות הזמן שבני הזוג מבליים ביחד, תמיכה מבן הזוג - קבלת עצה טובה מבן הזוג, סיוע בפתרון בעיה, הבעת דאגה

ותשומת לב, על קרבה לבן הזוג – שיתוף במחשבות וברגשות, תחושות הבנה והערכה. בנוסף, כל הורה התבקש לתעד אינטראקציות חיוביות או שליליות עם בן/בת הזוג.

לפי ממצאי המחקר, אימהות ואבות לילדים עם ASD בילו יחד בכל יום בממוצע 21 דקות פחות מאשר זוגות הורים לילדים בהתפתחות רגילה. פער יומי קטן שמצטבר ל- 128 שעות בשנה. הפערים הללו עשויים לשקף את הרמה הגבוהה הנדרשת לטיפול בילדים עם אוטיזם, שבאה לעיתים על חשבון הזמן המשותף עם בן הזוג. ביילוי משותף מועט עשוי להסביר מדוע הורים לילדים עם ASD דיווחו פחות על קרבה לבני זוגם בהשוואה להורים לילדים בהתפתחות רגילה.

בניגוד להשערת החוקרים, לא נמצא הבדל ברמת התמיכה היומיומית בין הורים לילדים עם ASD ובין הורים בקבוצת השוואה. כלומר, הזמן הקצר יותר שבני הזוג בילו יחד לא גרע מן ההרגשה שהם מקבלים תמיכה מבן הזוג. עם זאת, אבות לילדים עם ASD דיווחו על רמה יומית נמוכה יותר של תחושות קרבה לבת הזוג בהשוואה לאבות האחרים. קרבה לבן/בת הזוג התמקדה בשיתוף מחשבות ורגשות ותחושה של קבלה, ותמיכה התמקדה בסיוע בפתרון בעיות, ייעוץ ועידוד. לכן, בעוד אבות לילדים עם ASD חשו כי בת הזוג מסייעת להם בבעיות, הם הרגישו פחות קרובים אליה בהשוואה לדיוחי האבות האחרים. בהתחשב בפרק הזמן המוגבל לביילוי משותף, ייתכן שזוגות לילדים עם אוטיזם נותנים עדיפות לפתרון בעיות, ופחות לרגשות ולמחשבות.

קבוצת ההורים לילדים עם ASD דיווחה פחות על אינטראקציות חיוביות, כגון: שיתוף בדיחות, שיחה משמעותית או אינטימיות. עם זאת, לא הייתה עלייה באינטראקציות שליליות, כמו הערות או הימנעות, בהשוואה לזוגות האחרים. הם הרגישו נתמכים על ידי בני זוגם באותה מידה של זוגות עם ילדים בהתפתחות רגילה.

מחקרים קודמים, הצביעו על סיכון גבוה יותר לגירושין בקרב הורים לילדים עם אוטיזם ורמת שביעות נמוכה יותר מהנישואין בהשוואה לזוגות הורים לילדים בהתפתחות רגילה. המחקר הנוכחי מציג תמונה בהירה יותר, המאפשרת לפתח התערבויות ואסטרטגיות מדויקות כדי לטפל באתגרים הפוטנציאליים ביחסים הזוגיים של הורים לילדים עם ASD.

המאמצים לטפח חוויות זוגיות יומיומיות עשויות להביא לשיפורים משמעותיים ברווחה הפסיכולוגית של הורים לילדים עם ASD. לפי כותבי המחקר, יש חשיבות להכיר בקושי של התמודדות עם דרישות מרובות (למשל, ילד עם ASD, אחים, עבודה, זוגיות וכו') וכן עם זמן מוגבל עם בן הזוג. צריך לעודד את ההורים לפנות לעצמם זמן לחלוק רגשות ומחשבות וליצור חיבור וקרבה ביניהם, ולא רק להתמודד עם דרישות חיי היומיום. לדוגמה - הם מציעים, שבני הזוג יקדישו 5 דקות בכל ערב לשיתוף סיפורים מחוויות היום שלהם. כמין כן, החוקרים ממליצים לעודד את ההורים ליצור לעצמם הזדמנויות לאינטראקציות זוגיות חיוביות, כמו פעילות מהנה ביחד, שליחת הודעת טקסט מצחיקה או מחמאה.

המטרות לא חייבות להיות מושגות באמצעות הגדלת הזמן הזוגי. ניתן לשפר את תחושת הרווחה והקרבה גם על ידי טיפוח פעילויות משפחתיות חיוביות ומהנות. פעילויות בהן ניתן לשלב ולקדם גם התערבויות המכוונות לילדים, כמו משחק בו משתתפים כל בני המשפחה. כמו כל ילד, ילד עם

ASD משפיע ומושפע על ידי המשפחה כולה. פיתוח שיטות טיפול או אסטרטגיות המסייעות להורים לשגשג ולשמור על יחסים איתנים הוא קריטי להצלחה ארוכת טווח של הילדים.

לקבלת המחקר המלא באנגלית ניתן לפנות למייל b_lauren@alut.org.il

ספרים חדשים

סוגיות עכשוויות בשילוב של ילדים ובוגרים עם צרכים מיוחדים בישראל

שונית רייטר, עירית קופרברג, יצחק גילת (עורכים)
מכון מופ"ת, 2017

הספר הוא אסופת מחקרים חדשים המציגים היבטים שונים הנוגעים לעולמם של ילדים ובוגרים עם צרכים מיוחדים. כל המחקרים עוסקים במושגים של שילוב והכלה. הספר פונה לקהל יעד של חוקרים ושל אנשי מקצוע הפועלים בשדה החינוך המיוחד, שימצאו בו ידע תאורטי עדכני וייחשפו למגוון שיטות עבודה עם תלמידים וסטודנטים עם צרכים מיוחדים. אנו מקווים שהספר ישמש מנוף לאיסוף של ידע בתחום החינוך המיוחד שייטיב את עולמם של ילדים ובוגרים עם מוגבלויות.

(מתוך אתר הוצאת הספרים).

כתובת לרכישת הספר

מישהו איפשהו

דונה ויליאמס

ספורי אמת של הלב, 2016

הספר מהווה המשך כרונולוגי בלתי ניתן להפרדה לספרה הראשון ("אף אחד בשום מקום"). הוא מתאר את המשך מסעה הפנימי לאחר כתיבת הספר הראשון ואת הדרך הארוכה והקשה שעליה לעבור כדי למצוא את מקומה בעולם ולנסות להיות ביחסים עם אנשים. בספר זה סיפורה צולל לרובד עמוק יותר וניסיונותיה האמיצים והנוגעים ללב להבין ולפעול בעולם הזר לה כ'עצמה' ולא דרך המסיכות או 'הדמויות' שיצרה בפנים ושהיו כגולם הקם על יוצרו. בהתעקשותה להגיע לחירות פנימית וליכולת מפגש ושייכות מתוך בחירה ובכנותה חסרת הפשרות מעניקה לנו דונה מתנה נדירה של אפשרות להביט ביושר לאותם מקומות בתוכנו שבהם אנו לא נוכחים באמת, כמו גם השראה להעז ולנסות להיות יותר 'אנחנו'.

(מתוך אתר הוצאת הספרים).

כתובת לרכישת הספר

המידע/הפרסום המועבר בדיוור זה הינו כללי בלבד, אינו מתייחס למקרים פרטניים ואינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי ו/או מקצועי. המידע/הפרסום אינו מהווה המלצה ו/או עידוד מצד אלו"ט או מי מטעמה לבצע או שלא לבצע כל פעולה שהיא.